

Science Teachers' Opinions on Common Written Examination System

Burak ÇİFTÇİ¹, Abdullah AYDIN²

¹ Science Teacher, Ministry of National Education, Kırşehir, Turkey,
brkcftc71@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3222-4557>

² Prof. Dr., Kırşehir Ahi Evran University, Faculty of Education, Department of
Mathematics and Science Education, Science Education, aaydin@ahievran.edu.tr,
<https://orcid.org/0000-0002-8741-3451>

Received: 10.03.2025

Accepted: 27.03.2025

Doi: <https://doi.org/10.37995/jotcsc>.

Abstract:

The opinions of science teachers working in Kırşehir province were taken about the 'Common Written Examination' that the Ministry of National Education has put into practice based on the Ministry of National Education Measurement and Evaluation Regulation published in the Official Gazette dated 9/9/2023 and numbered 32304 within the scope of the Regulation on Preschool Education and Primary Education Institutions. This research is a descriptive study utilizing the cross-sectional survey model. The sample was determined by selective sampling method and selected by criterion sampling technique, which is one of the purposeful sampling methods, among the teachers who volunteered among the candidates as a result of the preliminary screening. In the study, a questionnaire form consisting of demographic characteristics developed by the researchers, 15 closed-ended questions and 1 open-ended question, totaling 16 questions, was used. As a result of the validity analysis of the questionnaire form, the CVR (Content Validity Ratio) ratio was calculated as 0.99 and the CVI (Content Validity Index) ratio as 0.96. After the data were collected, firstly, it was ensured that the information obtained from the application process was complete. In this direction, it was checked whether the answers given to the questions were incomplete, whether the answers given were compatible with the questions, and whether the answer writing process or the coding process of the answers, if any, was the same for all forms and interviews. In this context, a total of 91 teachers participated in the screening phase of the study. Three teachers were excluded from the study because their responses were found to be inconsistent. This study aims to reveal the views of secondary school science teachers on common written exam practices.

Keywords: Common written exam, science, teacher opinions

Corresponding author: Burak ÇİFTÇİ, brkcftc71@gmail.com

EXTENDED SUMMARY

Introduction

Education is a long-term process with certain inputs and outputs. In this process, it is aimed to provide students with various acquisitions. Measurement and evaluation processes are used to determine the extent to which students acquire these acquisitions, how much they internalise knowledge and their academic achievement levels (Açıkgöz & Karslı, 2015; Yıldız et al., 2019). Various methods are used in this process. The academic achievement of students is measured through international exams such as PISA (Programme for International Student Assessment) and TIMSS (The Trends in International Mathematics and Science Study), in which Turkey also participates.

PISA conducted by the OECD (Organisation for Economic Co-Operation and Development) and TIMSS conducted by the IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement) have attracted the attention of people and institutions interested in education since the 2000s (Wößmann, 2005). In addition to these international exams, exams such as Monitoring and Evaluation of Academic Skills (ABIDE) and Turkish-Mathematics-Science Student Achievement Monitoring Research (TMF-ÖBA), which are described as 'local PISA and TIMSS', are being implemented in our country (Sezer, 2019).

Assessment is necessary to measure the success of the teaching process and to determine the extent to which the desired behaviours are achieved (Ayhan, 2010; Gönen et al., 2011; Güneş & Serdaroğlu, 2018; Keçeci et al., 2019; Özcan et al., 2019; Timur et al., 2019). Exams, which are one of the basic elements of measurement and evaluation, are important tools used to measure students' knowledge and skills related to a certain subject (Büyüköztürk, 2016). In our country, this process is carried out through local and central exams. While teachers apply written exams in the classroom assessment process, central assessment and evaluation exams are carried out by the Ministry of National Education (Birinci, 2014). Therefore, assessment and evaluation is accepted as one of the basic components of the curriculum (Bolat & Karamustafaoğlu, 2019; Gönen et al., 2011).

Written exams are a method used to measure students' original and creative thoughts, knowledge levels and attitudes towards certain subjects (Tekin, 2004). Written exams consisting of open-ended questions are a type of exam that enables students to think, remember, organise information and put it on paper while answering the questions (Atılğan, 2006). Within the scope of the Ministry of National Education Measurement and Evaluation Regulation published by the Ministry of National Education and announced in the Official Gazette dated 9 September 2023 and numbered 32304, the principles regarding common written exams are stated below (Directive, 2023):

- 'The functioning of the common written exams to be administered throughout the country, province and district is carried out by the relevant national education directorates. Apart from this, written exams are held jointly in schools with more than one branch at the same grade level. The organisation of joint exams throughout the school is carried out by the school directorates.'
- 'Two exams are held for a course in a term. However, in courses with six or more weekly class hours, a third exam can be held if the provincial class/area emeralds decide at the beginning of the term with the reasoning. The third exam is prepared in accordance with the subject question distribution table and is applied as a common written exam throughout the school.'
- 'All exams, except for the common written exams to be held throughout the country, province and district, are carried out in the form of written examinations consisting of open-ended or open-ended and short-answer questions.'
- 'The dates and times of the common written exams to be held throughout the country are determined by the Ministry and their implementation is provided by the class/field teachers. Evaluation processes are also carried out by the Ministry.'
- 'The implementation of the province-wide common written exams is carried out by the class/area teachers, while the evaluation is carried out by the class/area clerks of the educational institution.'
- 'Both the implementation and the evaluation of the common written exams to be organised throughout the school are carried out by the class/area teachers of the educational institution.'

In this study, the opinions of science teachers about the common written exam system were analysed. When the literature is reviewed, it is seen that various studies have been conducted on common exams (Arduç, 2024; Arı et al., 2015; Kahraman, 2014; Kaya & Savrun, 2015; Ormancı et al., 2018; Özden et al., 2014.). These studies contribute to educational policies by revealing teachers' views and experiences regarding common exams.

Method

This research is a descriptive study based on the cross-sectional survey model. The survey model is a research method that aims to describe a situation existing in the past or present as it is. This model aims to reach general judgements about individuals' learning processes and the development of their behaviours. In the general survey model, analyses are carried out on the whole universe or a specific sample through the data obtained from a large group of participants (Karasar, 2016).

In survey research, information is usually collected from a large group of participants by using response alternatives determined by the researcher. In this type of research, the distribution of opinions and characteristics of individuals is mainly analysed, and an in-depth research on the causes of these characteristics is not conducted (Fraenkel & Wallen, 2006). Karasar (2016) classified survey researches according to their various qualities and this classification is visualised with a diagram below.

In survey models, the purpose of the research is usually expressed in question sentences. These questions are shaped by basic questions such as 'What was it?', 'What is it?', 'What is it about?'. However, it is stated that this model is limited in finding definite answers to the question 'Why?' (Büyüköztürk, 2016).

The cross-sectional survey approach is defined by Karasar (2016) as the examination of independent groups, which are thought to represent different stages of development, through observations made in a certain time interval. The findings obtained in this method are interpreted as if they were obtained from the same group and generalisations are made about the development process. Since a large number of samples are studied, the generalisability level of the data provided by the cross-sectional survey method is high. In addition, the fact that the research process can be completed in a short time provides an advantage in terms of cost. However, evaluating the data obtained from different groups as if they were obtained from the same group may cause validity problems in some cases.

In the study, a questionnaire form consisting of demographic characteristics developed by the researchers, 15 closed-ended questions and 1 open-ended question, totalling 16 questions, was used. As a result of the validity analysis of the questionnaire form, the CSR ratio was calculated as 0.99 and the CGI ratio as 0.96.

Data Analysis

After the data were collected, firstly, it was ensured that the data obtained from the application process were complete. For this purpose, it was checked whether the answers given to the questions were incomplete, whether the answers were given in accordance with the questions, and whether the process of writing answers or the coding process of the answers, if any, was the same for all forms collected and all interviews conducted (Cohen & Manion, 1998). In this context, a total of 91 teachers participated in the survey part of this study and three teachers were excluded from the study because their answers were found incomplete and inconsistent. In the results of the survey type research, it is important to give the percentage distributions and frequencies of the answers given to the questions in order to show the views of the participants (Büyüköztürk et al. 2021). In this study, the data obtained during the research process were analysed using quantitative and qualitative data analysis methods and the findings obtained were presented in tables and graphs.

Results and Discussion

In this study, the opinions of secondary school science teachers about the common written examination system were analysed. When Table 3 is analysed, 86 (88.00%) teachers were aware of the measurement and evaluation regulation published by the Ministry of National Education, while 2 (2.30%) teachers stated that they were not aware of it. This rate is quite high and shows that the majority of teachers are aware of the regulation.

When Table 4 is analysed, 25 (28.4%) teachers strongly disagree, 18 (20.50%) teachers disagree, 22 (25.00%) teachers partially agree, 15 (17.00%) teachers agree and 8 (9.10%) teachers agree. As it is understood from the table results, the majority of the teachers emphasised that the exam would not bring success in terms of science lesson. Arduç (2024), in his study, stated that the majority of the teachers stated that the common exams ignore individual differences and do not provide a fair evaluation to students who are not in equal conditions, and that this situation will not have a positive effect on success.

In the teachers' opinions on the item "I think it would be useful if the common written exams to be held in schools were only open-ended"; 25 (28.4%) teachers strongly disagree, 24 (27.30%) teachers disagree, 15 (17.00%) teachers partially agree, 17 (19.30%) teachers agree and 7 (8.00%) teachers strongly agree. The majority of the teachers stated that open-ended questions would not be useful. Although it is easy to prepare, the subjectivity of scoring open-ended questions is one of the disadvantages of these questions (Özçelik, 2010).

Regarding the item 'I find it positive that short-answer questions are included in the common written exams to be held in schools'; 4 (4.50%) teachers 'strongly disagree', 9 (10.20%) teachers 'disagree', 24 (27.30%) teachers 'partially agree', 27 (30.70%) teachers 'agree' and 24 (27.30%) teachers 'strongly agree'. Teachers agree that having short answer questions in the exams will contribute to the exam.

In the teachers' opinions on the item "Determining the date of the common written exam in advance will ensure unity in education"; 5 (5.70%) teachers strongly disagree, 5 (5.70%) teachers disagree, 13 (14.80%) teachers partially agree, 29 (33.00%) teachers agree and 36 (40.90%) teachers completely agree. There is a high level of consensus on the fact that pre-determination of common exam dates will provide unity in education.

In the teachers' opinions on the item "Conducting the common written exam according to the question distribution table prepared by the assessment and evaluation centres limits the teachers"; 7 (8.00%) teachers strongly disagree, 3 (3.40%) teachers disagree, 9 (10.20%) teachers partially agree, 15 (10.70%) teachers agree and 54 (61.40%) teachers strongly agree. It was seen that the fact that the common written questions were limited

to a few scenarios sent to schools by the assessment and evaluation centres limited the teachers to a high extent.

For the item 'It is a wrong practice to put the common written exam into effect in 2023 and spread it throughout Turkey without pilot application'; 8 (9,10%) teachers strongly disagree, 2 (2.30%) teachers disagree, 9 (10.20%) teachers partially agree, 17 (19.30%) teachers agree and 52 (59.10%) teachers completely agree. Teachers find it wrong to implement the common written exam without pilot application.

For the item 'I think teachers will have difficulty in evaluating the common written exam questions', 11 (12.50%) teachers strongly disagree, 9 (10.23%) teachers disagree, 12 (13.64%) teachers partially agree, 23 (26.14%) teachers agree and 33 (37.50%) teachers completely agree. It is foreseen that teachers will have difficulties in evaluating common exams.

For the item 'I believe that the common written exam will be cancelled in the near future'; 6 (%6.80) teachers strongly disagree, 4 (%4.50) teachers disagree, 22 (%25.00) teachers partially agree, 21 (%23.90) teachers agree and 35 (%39.80) teachers completely agree. The majority of the teachers stated that the common exam will be abolished in the future.

When Table 5 is analysed, 15 (17.00%) of the participants stated that the common exam would affect LGS success positively, 54 (61,40%) stated that it would affect it negatively, 16 (18.20%) stated that it would not affect it, and 3 (3.40%) stated that they had no opinion on the subject. According to Table 5, it is stated that common exams will negatively affect LGS success. In Arduç's (2024) research, it was determined that it was not correct to conduct joint written exams and that the expected success could not be achieved by the students although the questions asked for reasons such as central exam anxiety were appropriate to the acquisitions and student level.

When Table 6. is analysed, 2 (2.30%) participants stated that they found it sufficient 26 (29.50%), insufficient 11 (12.50%) and partially sufficient 49 (55.70%). When the participant opinions on whether the teachers were psychologically ready for the common written exam were analysed, 9 (10.20%) yes, 50 (56.80%) no and 29 (33.0%) partially.

When the participants' opinions on the item "Do you think that students are psychologically ready for the common written exam?" were analysed, 3 (3.40%) yes, 68 (77.30%) no and 17 (19.30%) partially.

When the participants' opinions on the item "Do you find the scenarios designed to be a guide for common written exams sufficient?" were analysed, 7 (8.00%) yes, 52 (59.10%) no and 17 (19.30%) partially. According to Table 6, it was determined that LGS success would be negatively affected, teachers were not psychologically ready for the common exam, and the training about the common exam was not sufficient.

When Table 7 is analysed, it is seen that most of the teachers (27.45%) stated that there should be multiple choice and carmatest questions 14 (27.45%) among the traditional exams. Among the practical exams, 41 (53.95%) emphasised laboratory/experiment supported exams the most. 29 of the teachers (32.22%) stated that alternative measurement tools should be used. In addition, a great majority of teachers 56 (67.47%) claimed that the application was inefficient.

Recommendations

- It is recommended that the examination system should be reviewed and flexible assessment methods that take into account the individual differences of students should be included.
- Alternative assessment methods (portfolio assessment, project-based exams, performance assessments, etc.) should be popularised.
- There is a strong tendency that open-ended questions are not useful. However, the inclusion of short-answer questions in the exams was welcomed by the teachers. Therefore, different question types (short answer, multiple choice, practical, etc.) should be used in exams in a balanced way.
- Laboratory and experiment-based assessment methods were strongly supported by teachers. Accordingly, more emphasis should be placed on practical assessment processes in science courses.
- The study reveals that teachers and students are not psychologically ready for the common exam. Therefore, guidance documents, seminars and in-service trainings should be organised for teachers on common exam practices.
- Students should be provided with supportive programmes to reduce test anxiety and guidance services should be used effectively.
- The introduction of common exams across the country without piloting is considered as a wrong practice by teachers. For this reason, pilot studies should be conducted before making significant changes in educational policies and necessary adjustments should be made in the system by receiving feedback from teachers.
- Teachers largely agreed on the pre-determination of the exam dates. Accordingly, it should be ensured that all schools are notified of the exam dates in advance and teaching processes are planned according to this calendar.
- It is seen that the question distribution tables determined by the assessment and evaluation centres limit the teachers. Teachers should be given more flexibility in the exam preparation process and the central exam system and teachers' original assessment methods should be balanced.

- The results of the study show that common exams may negatively affect LGS achievement. Therefore, the relationship between common written exams and LGS should be analysed in detail and improvements should be made to ensure that the exam system contributes to students' long-term academic success.

Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Ortak Yazılı Sınav Sistemine İlişkin Görüşleri

Burak ÇİFTÇİ¹, Abdullah AYDIN²

¹ Millî Eğitim Bakanlığı, Fen Bilimleri Öğretmeni, Yüksek Lisans, Kırşehir, brkcftc71@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3222-4557>

² Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Kırşehir, aaydin@ahievran.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-8741-3451>

Gönderme Tarihi: 10.03.2025

Kabul Tarihi: 27.03.2025

Doi: <https://doi.org/10.37995/jotcsc>.

Özet:

Bu araştırmada Kırşehir ili sınırları içinde görev yapan fen bilimleri öğretmenlerinin, Millî Eğitim Bakanlığı'nın Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği kapsamında 9/9/2023 tarihli ve 32304 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne dayanarak uygulamaya koymuş olduğu "Ortak Yazılı Sınav" hakkında görüşleri alınmıştır. Bu araştırma, kesitsel tarama modelinden faydalanılarak gerçekleştirilen betimsel bir çalışmadır. Örneklem, seçkili örnekleme yöntemiyle belirlenmiş; ön tarama sonucunda adaylar arasında gönüllü olan öğretmenler içinden amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme tekniği ile seçilmiştir. Araştırmada araştırmacılar tarafından geliştirilen, 15 adet kapalı uçlu ve 1 adet açık uçlu olmak üzere toplam 16 sorudan oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Anket formunun geçerlilik analizi sonucunda KGO oranı 0,99; KGI oranı ise 0,96 olarak hesaplanmıştır. Veriler toplandıktan sonra ilk olarak uygulama sürecinden elde edilen bilgilerin eksiksiz olması sağlanmıştır. Bu doğrultuda sorulara verilen yanıtların eksik olup olmadığı, verilen cevapların sorularla uyumlu olup olmadığı ve eğer varsa yanıt yazma sürecinin veya yanıtların kodlanma sürecinin tüm formlar ve yapılan görüşmeler için aynı olup olmadığı kontrol edilmiştir. Bu kapsamda çalışmanın tarama aşamasına toplam 91 öğretmen katılmış olup, üç öğretmenin cevapları tutarsız bulunduğu için araştırma dışında bırakılıp 88 öğretmenle tamamlanmıştır. Bu çalışma, ortaokul fen bilimleri öğretmenlerinin ortak yazılı sınav uygulamalarına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmayı hedeflemektedir.

Anahtar kelimeler: Ortak yazılı sınav, fen bilimleri, öğretmen görüşleri

Sorumlu yazar: Burak ÇİFTÇİ, brkcftc71@gmail.com

GİRİŞ

Eğitim, belirli girdi ve çıktıları olan uzun soluklu bir süreçtir. Bu süreçte öğrencilere çeşitli kazanımlar kazandırılması hedeflenmektedir. Öğrencilerin bu kazanımları ne ölçüde edindiklerini, bilgiyi ne kadar içselleştirdiklerini ve akademik başarı düzeylerini belirlemek amacıyla ölçme ve değerlendirme süreçlerinden yararlanılmaktadır (Açıkgöz & Karslı, 2015; Yıldız vd., 2019). Bu süreçte çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Ülkemizin de katılım gösterdiği PISA (Programme for International Student Assessment - Uluslararası Öğrenci

Değerlendirme Programı) ve TIMSS (The Trends in International Mathematics and Science Study) gibi uluslararası sınavlarla öğrencilerin akademik başarıları ölçülmektedir.

OECD (Organisation for Economic Co-Operation and Development - Uluslararası Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü) tarafından yürütülen PISA ve IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement - Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu) tarafından yürütülen TIMSS, 2000'lerden itibaren eğitimle ilgilenen kişi ve kurumların dikkatini çekmiştir (Wößmann, 2005). Bu uluslararası sınavlara ek olarak ülkemizde "yerli PISA ve TIMSS" olarak nitelendirilen Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi (ABİDE) ile Türkçe-Matematik-Fen Bilimleri Öğrenci Başarı İzleme Araştırması (TMF-ÖBA) gibi sınavlar uygulanmaktadır (Sezer, 2019).

Öğretim sürecinin başarısını ölçmek ve kazandırılmak istenen davranışların ne ölçüde gerçekleştiğini belirlemek için değerlendirme yapılması gerekmektedir (Ayhan, 2010; Gönen vd., 2011; Güneş & Serdaroğlu, 2018; Keçeci vd., 2019; Özcan vd., 2019; Timur vd., 2019). Ölçme değerlendirmenin temel unsurlarından biri olan sınavlar, öğrencilerin belirli bir konuya ilişkin bilgi ve becerilerini ölçmek için kullanılan önemli araçlardır (Büyüköztürk, 2016). Ülkemizde bu süreç, yerel ve merkezi sınavlar yoluyla yürütülmektedir. Öğretmenler, sınıf içi değerlendirme sürecinde yazılı sınavlar uygularken, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından merkezi ölçme değerlendirme sınavları gerçekleştirilmektedir (Birinci, 2014). Dolayısıyla ölçme değerlendirme, öğretim programının temel bileşenlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Bolat & Karamustafaoğlu, 2019; Gönen vd., 2011).

Yazılı sınavlar, öğrencilerin özgün ve yaratıcı düşüncelerini, belirli konulara ilişkin bilgi düzeylerini ve tutumlarını ölçmek amacıyla kullanılan bir yöntemdir (Tekin, 2004). Açık uçlu sorulardan oluşan yazılı sınavlar; öğrencilerin sorulara yanıt verirken düşünmelerini, hatırlamalarını, bilgiyi organize ederek kağıda dökmelerini sağlayan bir sınav türüdür (Atılğan, 2006). Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan ve 9 Eylül 2023 tarihli, 32304 sayılı Resmî Gazete'de duyurulan Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği kapsamında ortak yazılı sınav uygulamalarına ilişkin esaslar aşağıda belirtilmiştir (Resmi gazete, 2023):

- "Ülke, il ve ilçe genelinde uygulanacak ortak yazılı sınavların işleyişi, ilgili millî eğitim müdürlükleri tarafından yürütülür. Bunun dışında, aynı sınıf düzeyinde birden fazla şubesi bulunan okullarda yazılı sınavlar ortak yapılır. Okul genelindeki ortak sınavların organizasyonu okul müdürlükleri tarafından gerçekleştirilir."
- "Bir ders için dönem içinde iki sınav yapılır. Ancak, haftalık ders saati altı ve üzeri olan derslerde il sınıf/alan zümreleri tarafından dönem başında gerekçesiyle birlikte karar alınması durumunda üçüncü bir sınav yapılabilir. Üçüncü sınav, konu soru

dağılım tablosuna uygun hazırlanır ve okul genelinde ortak yazılı sınav olarak uygulanır.”

- “Ülke, il ve ilçe genelinde yapılacak ortak yazılı sınavlar haricindeki tüm sınavlar, açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşan yazılı yoklama şeklinde gerçekleştirilir.”
- “Ülke genelinde yapılacak ortak yazılı sınavların tarih ve saatleri Bakanlık tarafından belirlenir ve uygulanması sınıf/alan öğretmenlerince sağlanır. Değerlendirme süreçleri de Bakanlık tarafından yürütülür.”
- “İl genelinde yapılan ortak yazılı sınavların uygulaması sınıf/alan öğretmenleri tarafından gerçekleştirilirken, değerlendirmesi eğitim kurumu sınıf/alan zümrelerince yapılır.”
- “Okul genelinde düzenlenecek ortak yazılı sınavların hem uygulanması hem de değerlendirilmesi eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından gerçekleştirilir.”

Bu araştırmada fen bilimleri öğretmenlerinin, ortak yazılı sınav sistemine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Alan yazın tarandığında ortak sınavlara yönelik çeşitli çalışmaların gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu çalışmalarda öğretmenlerin TEOG ortak sınavına ilişkin görüşleri (Kahraman, 2014; Kaya & Savrun, 2015; Özden vd., 2014) ifade edilmiştir. Fen bilimleri ortak sınavında kullanılan soruların daha çok alt bilişsel basamaklarla ilişkili olduğu da ifade edilmektedir (Arı & İnci, 2015). Ormancı vd. (2018), yaptıkları çalışmalarında öğretmenlerin, ortaöğretime geçiş ortak sınavları ile birlikte öğretim yaklaşımlarında değişime gittiklerini ifade etmişlerdir. Bir diğer çalışmada da öğretmenlerin çoğunluğu, ortak sınav yapılmaması gerektiğini savunmuşlardır (Arduç, 2024). Tüm bu çalışmalar, öğretmenlerin ortak sınavlara ilişkin görüş ve deneyimlerini ortaya koyarak eğitim politikalarına katkı sağlamaktadır.

YÖNTEM

Çalışmanın Deseni/Modeli

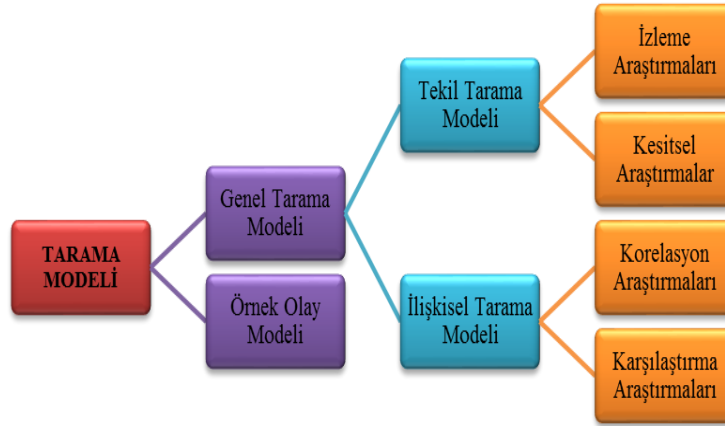
Bu araştırma, kesitsel tarama modeline dayanılarak yürütülen betimleyici bir çalışmadır. Tarama modeli, geçmişte veya günümüzde mevcut olan bir durumu olduğu gibi tanımlamaya yönelik bir araştırma yöntemidir. Bu model, bireylerin öğrenme süreçleri ve davranışlarının gelişimi hakkında genel yargılara ulaşmayı hedeflemektedir. Genel tarama modelinde, geniş bir katılımcı kitlesinden elde edilen veriler aracılığıyla evrenin tamamı veya belirli bir örneklem üzerinde analizler gerçekleştirilir (Karasar, 2016).

Tarama araştırmalarında genellikle geniş bir katılımcı grubundan elde edilen yanıt alternatifleri, araştırmacı tarafından kullanılarak bilgi toplanmaktadır. Bu tür araştırmalarda

esas olarak bireylerin görüş ve özelliklerinin dağılımı incelenmekte olup bu özelliklerin nedenlerine ilişkin derinlemesine bir araştırma yapılmamaktadır (Fraenkel & Wallen, 2006). Karasar (2016), tarama araştırmalarını çeşitli niteliklerine göre sınıflandırmış olup bu sınıflama aşağıda bir diyagram ile görselleştirilmiştir.

Tarama modellerinde araştırmanın amacı genellikle soru cümleleriyle ifade edilmektedir. Bu sorular; "Ne idi?", "Nedir?", "Ne ile ilgilidir?" gibi temel sorular üzerinden şekillenir. Ancak "Neden?" sorusunun kesin yanıtlarını bulmada bu modelin sınırlı kaldığı belirtilmektedir (Büyüköztürk, 2016).

Kesitsel tarama yaklaşımı, Karasar (2016) tarafından gelişimin farklı evrelerini temsil ettiği düşünülen bağımsız gruplar üzerinde, belirli bir zaman aralığında yapılan gözlemler yoluyla incelenmesi olarak tanımlanmıştır. Bu yöntemde ulaşılan bulgular, aynı gruptan elde edilmiş gibi yorumlanarak gelişim sürecine ilişkin genellemeler yapılmaktadır. Çok sayıda örnekleme çalışıldığından, kesitsel tarama yöntemiyle sağlanan verilerin genellenebilirlik düzeyi yüksektir. Ayrıca araştırma sürecinin kısa sürede tamamlanabilmesi maliyet açısından da avantaj sağlamaktadır. Ancak farklı gruplardan sağlanan verilerin, aynı grup içerisinden elde edilmiş gibi değerlendirilmesi, bazı durumlarda geçerlik sorunlarına sebep olabilmektedir.

Şekil 1

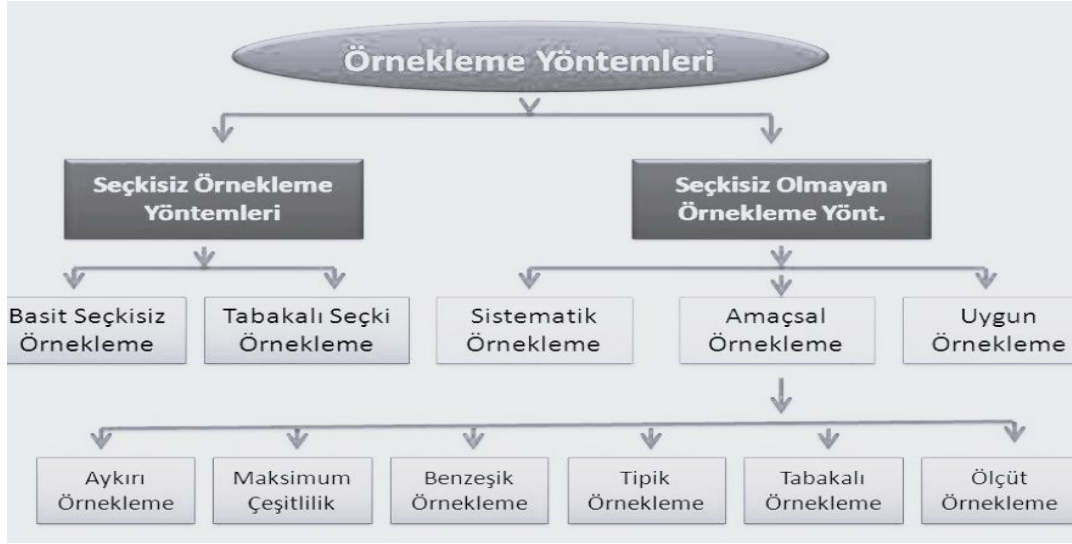
Tarama Modeli Türleri (Karasar, 2016)

Şekil 1 'de de görüleceği gibi tarama modelleri genel ve örnek olmak üzere iki gruptan oluşmaktadır. Genel tarama modeli tekil ve ilişkisel modellerden meydana gelir. Tekil tarama modeli, izleme ve kesitsel şeklinde iki alt grup oluşurken ilişkisel tarama modeli de korelasyon ve karşılaştırma araştırmaları kapsamında iki alt grupta incelenmektedir. Bu

çalışmada kullanılan kesitsel tarama modelinin amacı, taranan olgunun herhangi bir zamandaki durumunu ifade etmektir (Özcan & Göğebakan, 2017; Özdemir, 2015).

Çalışma Grubu

Örneklem seçkili (seçkisiz olmayan) örnekleme türü ile belirlenmiş; ön tarama neticesinde adaylar, gönüllü olan öğretmenler içinden amaçsal örneklemlerden biri olan ölçüt örnekleme türü ile belirlenmiştir. Şekil 2’de örneklem belirleme türleri kategorize edilmiştir.

Şekil 2

Örneklem Yöntemleri (Büyüköztürk vd. 2021)

- Seçkisiz olmayan örnekleme yöntemleri (nonrandom sampling):** Örneklem alınacak birimlerin seçkisizlik ilkesine bağlı olmaksızın belirlenmesidir. (Anlatım bozukluğu vardı değiştirdim ama bir kontrol edin lütfen)
- Amaçlı örnekleme (purposive sampling):** Derinlemesine araştırma yapabilmek amacıyla, çalışmanın amacı bağlamında bilgi açısından zengin durumların seçilmesidir.
- Ölçüt örnekleme:** Örneklem problemle ilgili olarak belirlenen niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesneler ya da durumlardan oluşturulmasıdır.

Bu çalışmaya katılan öğretmenlerin araştırmaya dâhil edilme kriterleri;

- Fen bilimleri öğretmeni olması (hedef il kapsamında görev yapıyor olması)
- Ortak yazılı sınavı en az bir dönem uygulamış olması
- Geniş ölçekli testler hakkında ön bilgiye sahip olması
- Araştırmaya katılımda gönüllü olması

Araştırmadan hariç tutulma kriterleri

- Araştırmaya katılımda gönüllülük göstermemesi
- Envanterdeki sorulara eksik ve tutarsız olarak cevaplar vermiş olması

Çalışma grubuna katılan öğretmenlerin demografik özellikleri aşağıda Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1*Öğretmenlerin Demografik Özellikleri*

Değişken	Kategori	f	%
Cinsiyet	Kadın	49	55,70
	Erkek	39	44,30
Hizmet yılı	0-5	15	17,00
	6-10	21	23,90
	11-15	21	23,90
	16-20	14	15,90
	21+	17	19,30
Görev yapmakta olduğu yer	Kırsal	30	34,10
	Kent Merkezi	58	65,90

Tablo 1 incelendiğinde görüleceği üzere katılımcıların 49 (%55,70)’unu kadın, 39 (%44,30)’unu erkek öğretmenler oluşturmaktadır. Katılımcıların hizmet yılı göz önüne alındığında 0-5 yıl çalışan 15 (%17,00) öğretmen, 6-10 yıl çalışan 21 (%29,90) öğretmen, 11-15 yıl çalışan 21 (%29,9) öğretmen, 16-20 yıl çalışan 14 (%15,90) öğretmen ve 21+ yıl çalışan 17 (%19,30) öğretmen olduğu görülmektedir. Ayrıca katılımcıların 30’u (%34,10) kırsal bölgelerde, 58’i (%65,90) de kent merkezinde öğretmenlik yapmaktadır.

Veri Toplama

Araştırmada araştırmacılar tarafından geliştirilen, 15 adet kapalı uçlu ve 1 adet açık uçlu olmak üzere toplam 16 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Anket formunun geçerlik

analizi sonucunda KGO (Kavram Geçerliliği Oranı) 0,99, KGI (Kapsam Geçerlilik İndeksi) 0,96 olarak hesaplanmıştır. Ortak sınav anket formu'nun iç tutarlılık ile ilişkili güvenirlik düzeyini incelemek için Cronbach Alfa değeri kullanılmıştır. Cronbach Alfa değeri "0" ile "1" arasında değişmektedir. Alfa değeri 0,60 ile 0,80 arasında olduğunda güvenirliğin iyi; 0,80 ile 1,00 arasında olduğunda ise güvenirliğin yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir (Kozak, 2015). Araştırma verilerini toplamak için kullanılan öğretmen görüş formu için hesaplanan Cronbach alfa katsayısı 0,71'dir. Ortak sınav anket formunun Cronbach alfa katsayısına baktığımızda iç tutarlılığa bağlı güvenirliğinin iyi düzeyde olduğu görülmektedir.

Veri Analizi

Veriler toplandıktan sonra ilk olarak uygulama sürecinden elde edilen verilerin eksiksiz olması sağlanmıştır. Bu amaçla sorulara verilen yanıtların eksik olup olmadığı, yanıtların sorulara uygun olarak verilip verilmediği ve varsa yanıt yazma sürecinin veya yanıtların kodlanma sürecinin toplanan tüm formlar, yapılan tüm görüşmeler için aynı olup olmadığı kontrol edilmiştir (Cohen & Manion, 1998). Bu kapsamda çalışmanın tarama aşamasına toplam 91 öğretmen katılmış olup, üç öğretmenin cevapları tutarsız bulunduğu için araştırma dışında bırakılıp 88 öğretmenle çalışma tamamlanmıştır. Tarama türü araştırmaların sonuçlarında sorulara verilen yanıtların yüzde dağılımlarının ve frekanslarının verilmesi, katılımcıların görüşlerinin gösterilmesi açısından oldukça önemlidir (Büyüköztürk vd., 2021). Bu çalışmada araştırma sürecinde elde edilen veriler nicel ve nitel veri analizi yöntemleri kullanılarak analiz edilmiş ve elde edilen bulgular tablo ve grafiklere dönüştürülerek sunulmuştur.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile ortaokul fen bilimleri öğretmenlerinin ortak yazılı sınav sistemi uygulaması hakkındaki görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Problemi

Kırşehir il sınırları içinde görev yapmakta olan fen bilimleri öğretmenleri "Millî Eğitim Bakanlığı'nın Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 9/9/2023 tarihli ve 32304 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliğine" dayanarak uygulamaya koymuş olduğu Ortak Yazılı Sınav Hakkında hangi görüşlere sahiptir?

Araştırma sürecinde bu araştırma sorusu ve ana amacına uygun olarak aşağıdaki yan problemler için cevaplar aranmıştır. Araştırmanın yan probleminin ve veri toplama aracındaki anket sorularına ilişkin dağılımı, aşağıda yer alan Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2

Anket Formunda Yer Alan Soruların Alt Problemler ile İlişkisi

Alt problemler	Anket formundaki maddeler
1. Araştırmaya katılan fen bilimleri öğretmenleri MEB Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliğinden haberdarlar mı?	1. "Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 9/9/2023 tarihli ve 32304 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliğinden haberdarım."
2. Araştırmaya katılan fen bilimleri öğretmenlerinin ortak yazılı sınav uygulamasına ilişkin olumlu görüşleri nelerdir?	2. Ortak yazılı sınavının fen bilimleri dersi açısından başarı getireceği kanaatindeyim. 3. Okullarda yapılacak ortak yazılı sınavların sadece açık uçlu olmasının faydalı olacağını düşünüyorum. 4. Okullarda yapılacak ortak yazılı sınavlarda kısa cevaplı sorulara da yer verilmiş olmasını olumlu buluyorum. 5. Ortak yazılı sınavının yapılma tarihinin önceden belirlenmesi eğitimde birliği sağlayacaktır. 6. Ortak yazılı sınavın Ölçme Değerlendirme Merkezleri tarafından hazırlanan soru dağılım tablosuna göre yapılması öğretmenleri sınırlamaktadır.
3. Araştırmaya katılan fen bilimleri öğretmenlerinin ortak yazılı sınav uygulamasına ilişkin olumsuz görüşleri nelerdir?	8. Ortak yazılı sınavın 2023 yılında yürürlüğe konularak pilot uygulama yapılmaksızın Türkiye geneline yayılması yanlış bir uygulamadır. 9. Öğretmenlerin ortak yazılı sınav sorularını değerlendirmede zorluk çekeceğini düşünüyorum.
4. Ortak yazılı sınava ilişkin verilen eğitim ve dokümanların yeterliliğine yönelik görüşler.	10. Yakın gelecekte ortak yazılı sınavının iptal edileceği kanaatindeyim. 11. Öğretmenlere ortak yazılı sınavın hazırlık ve uygulama sürecine ilişkin eğitim verildi mi? 12. Bir önceki soruya cevabınız evet ise verilen eğitimi yeterli buldunuz mu? 15. Millî Eğitim Müdürlükleri bünyesindeki Ölçme ve Değerlendirme Merkezi tarafından ortak yazılı sınavlara yönelik kılavuz olması amacıyla tasarlanmış senaryoları yeterli buluyor musunuz?

5. Öğretmen ve öğrencilerin psikolojik olarak hazır olma durumlarına ilişkin görüşler	13. Ortak yazılı sınava öğretmenlerin psikolojik olarak hazır olduğunu düşünüyor musunuz?
	14. Ortak yazılı sınava öğrencilerin psikolojik olarak hazır olduğunu düşünüyor musunuz?
6. Araştırmaya katılan fen bilimleri öğretmenlerinin ortak yazılı sınav uygulamasına ilişkin önerileri nelerdir?	16. Sizce fen bilimleri dersinin değerlendirmesi için en uygun yöntem nedir? Lütfen bu konudaki düşünce ve önerilerinizi yazınız.
7. Araştırmaya katılan fen bilimleri öğretmenlerinin ortak yazılı sınav uygulamasının LGS ile ilişkisine yönelik görüşleri nelerdir?	7. LGS soruları çoktan seçmeli madde türünde hazırlanırken ortak yazılı sınav soruları açık uçludur. Bu durum LGS başarısını etkiler mi? Nasıl?

BULGULAR

Bu kısımda nicel ve nitel verilerden ele edilen bulgular tablo ve grafiklere dönüştürülerek sunulmuştur.

Nicel Verilerin Analizinden Elde Edilen Bulgular

Araştırmaya katılan fen bilimleri öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliğinden haberdar olma durumları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliğinden Haberdar Olma Durumları

Değişken	Kategori	f	%
"9/9/2023 tarihli ve 32304 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliğinden haberdarım."	Yönetmelikten haberdarım	86	97,70
	Yönetmelikten haberdar değilim	2	2,30

Tablo 3 incelendiğinde Millî Eğitim Bakanlığının yayımlamış olduğu ölçme ve değerlendirme yönetmeliğinden 86 (%88,00) öğretmen haberdarken 2 (%2,30) öğretmen haberdar olmadığını belirtmiştir.

Katılımcıların ortak yazılı sınavına dair görüşlerinin betimsel analiz sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4

Öğretmenlerin Ortak Yazılı Sınava Dair Görüşlerine İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları

Maddeler		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
1. Ortak yazılı sınavının fen bilimleri dersi açısından başarı getireceği kanaatindeyim.	f	25	18	22	15	8	88
	%	28,40	20,50	25,00	17,00	9,10	100
2. Okullarda yapılacak ortak yazılı sınavların sadece açık uçlu olmasının faydalı olacağını düşünüyorum.	f	25	24	15	17	7	88
	%	28,40	27,30	17,00	19,30	8,00	100
3. Okullarda yapılacak ortak yazılı sınavlarda kısa cevaplı sorulara da yer verilmiş olmasını olumlu buluyorum.	f	4	9	24	27	24	88
	%	4,50	10,20	27,30	30,70	27,30	100
4. Ortak yazılı sınavının yapılma tarihinin önceden belirlenmesi eğitimde birliği sağlayacaktır.	f	5	5	13	29	36	88
	%	5,70	5,70	14,80	33,00	40,90	100
5. Ortak yazılı sınavın Ölçme Değerlendirme Merkezleri tarafından hazırlanan soru dağılım tablosuna göre yapılması öğretmenleri sınırlamaktadır.	f	7	3	9	15	54	88
	%	8,00	3,40	10,20	17,00	61,40	100
6. Ortak yazılı sınavın 2023 yılında yürürlüğe konularak pilot uygulama yapılmaksızın Türkiye geneline yayılması yanlış bir uygulamadır.	f	8	2	9	17	52	88
	%	9,10	2,30	10,20	19,30	59,10	100
7. Öğretmenlerin ortak yazılı sınav sorularını değerlendirmede zorluk çekeceğini düşünüyorum.	f	11	9	12	23	33	88
	%	12,50	10,23	13,64	26,14	37,50	100
8. Yakın gelecekte ortak yazılı sınavının iptal edileceği kanaatindeyim.	f	6	4	22	21	35	88
	%	6,80	4,50	25,00	23,90	39,80	100
9. Öğretmenlere ortak yazılı sınavın hazırlık ve uygulama sürecine ilişkin eğitim verildi mi?	f	50	17	15	3	3	88
	%	56,80	19,30	17,00	3,40	3,40	100

Tablo 4 incelendiğinde "Ortak yazılı sınavının fen bilimleri dersi açısından başarı getireceği kanaatindeyim." maddesine yönelik öğretmen görüşlerinde; 25 (%28,4) öğretmen

kesinlikle katılmıyorum, 18 (%20,50) öğretmen katılmıyorum, 22 (%25,00) öğretmen kısmen katılıyorum, 15 (%17,00) öğretmen katılıyorum ve 8 (%9,10) öğretmen tarafından tamamen katılıyorum cevabı verilmiştir.

"Okullarda yapılacak ortak yazılı sınavların sadece açık uçlu olmasının faydalı olacağını düşünüyorum." maddesine yönelik öğretmen görüşlerinde; 25 (%28,4) öğretmen kesinlikle katılmıyorum, 24 (%27,30) öğretmen katılmıyorum, 15 (%17,00) öğretmen kısmen katılıyorum, 17 (%19,30) öğretmen katılıyorum ve 7 (%8,00) öğretmen tamamen katılıyorum cevabı verilmiştir.

"Okullarda yapılacak ortak yazılı sınavlarda kısa cevaplı sorulara da yer verilmiş olmasını olumlu buluyorum." maddesine yönelik öğretmen görüşlerinde; 4 (%4,50) öğretmen "kesinlikle katılmıyorum", 9 (%10,20) öğretmen "katılmıyorum", 24 (%27,30) öğretmen "kısmen katılıyorum", 27 (%30,70) öğretmen katılıyorum ve 24 (%27,30) öğretmen tarafından "tamamen katılıyorum" cevabı verilmiştir.

"Ortak yazılı sınavının yapılma tarihinin önceden belirlenmesi eğitimde birliği sağlayacaktır." maddesine yönelik öğretmen görüşlerinde; 5 (%5,70) öğretmen kesinlikle katılmıyorum, 5 (%5,70) öğretmen katılmıyorum, 13 (%14,80) öğretmen kısmen katılıyorum, 29 (%33,00) öğretmen katılıyorum ve 36 (%40,90) öğretmen tarafından tamamen katılıyorum cevabı verilmiştir.

"Ortak yazılı sınavın ölçme değerlendirme merkezleri tarafından hazırlanan soru dağılım tablosuna göre yapılması öğretmenleri sınırlamaktadır." maddesine yönelik öğretmen görüşlerinde; 7 (%8,00) öğretmen kesinlikle katılmıyorum, 3 (%3,40) öğretmen katılmıyorum, 9 (%10,20) öğretmen kısmen katılıyorum, 15 (%10,70) öğretmen katılıyorum ve 54 (%61,40) öğretmen tamamen katılıyorum cevabı verilmiştir.

"Ortak yazılı sınavın 2023 yılında yürürlüğe konularak pilot uygulama yapılmaksızın Türkiye geneline yayılması yanlış bir uygulamadır." maddesine yönelik öğretmen görüşlerinde; 8 (%9,10) öğretmen kesinlikle katılmıyorum, 2 (%2,30) öğretmen katılmıyorum, 9 (%10,20) öğretmen kısmen katılıyorum, 17 (%19,30) öğretmen katılıyorum ve 52 (%59,10) öğretmen tamamen katılıyorum cevabı verilmiştir.

"Öğretmenlerin ortak yazılı sınav sorularını değerlendirmede zorluk çekeceğini düşünüyorum." maddesine yönelik öğretmen görüşlerinde; 11 (%12,50) öğretmen kesinlikle katılmıyorum, 9 (%10,23) öğretmen katılmıyorum, 12 (%13,64) öğretmen kısmen katılıyorum, 23 (%26,14) öğretmen katılıyorum ve 33 (%37,50) öğretmen tarafından tamamen katılıyorum cevabı verilmiştir.

"Yakın gelecekte ortak yazılı sınavının iptal edileceği kanaatindeyim." maddesine yönelik öğretmen görüşlerinde; 6 (%6,80) öğretmen kesinlikle katılmıyorum, 4 (%4,50) öğretmen

katılmıyorum, 22 (%25,00) öğretmen kısmen katılıyorum, 21 (%23, 90) öğretmen katılıyorum ve 35 (%39, 80) öğretmen tarafından tamamen katılıyorum cevabı verilmiştir.

Çalışmaya katılan fen bilimleri öğretmenlerinin ortak sınavın LGS başarısına etkisine dair görüşleri Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5

Öğretmenlerin LGS Başarısı ile Ortak Yazılı Sınavına İlişkin Görüşleri

Kategori	f	%
Olumlu Yönde Etkiler	15	17,00
Olumsuz Yönde Etkiler	54	61,40
Etkilemez	16	18,20
Fikrim Yok	3	3,40
Toplam	88	100,00

Tablo 5 incelendiğinde ortak sınavın LGS başarısını etkileme konusunda katılımcıların 15'i (%17,00) olumlu yönde etkileyeceğini, 54'ü (%61,40) olumsuz yönde etkileyeceğini, 16'sı (18,20) etkilemeyeceğini, 3'ü (%3,40) ise konuya ilişkin fikri olmadığını ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan fen bilimleri öğretmenlerinin ortak yazılı sınavına ilişkin görüşleri Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6

Öğretmenlerin Ortak Yazılı Sınavına İlişkin Görüşleri

Maddeler		Evet	Hayır	Kısmen	Toplam
12. Verilen eğitimi yeterli buldunuz mu?	f	2	75	11	88
	%	2,30	85,20	12,50	100
13. Ortak yazılı sınava öğretmenlerin psikolojik olarak hazır olduğunu düşünüyor musunuz?	f	9	50	29	88
	%	10,20	56,80	33,00	100,00
14. Ortak yazılı sınava öğrencilerin psikolojik olarak hazır olduğunu düşünüyor musunuz?	f	3	68	17	88
	%	3,40	77,30	19,30	100,00
15. Ortak yazılı sınavlara yönelik kılavuz olması amacıyla tasarlanmış senaryolar yeterli buluyor musunuz?	f	7	52	29	88
	%	8,00	59,10	33,00	100,00

Tablo 6 incelendiğinde eğitimin yeterliliğine yönelik iki (%2,30) katılımcı eğitimi yeterli bulmuştur. 26 (%29,50) katılımcı ise eğitimi yetersiz bulmuştur. 11 (%12,50) katılımcı eğitimi kısmen yeterli bulduklarını ifade etmişlerdir. Ortak sınava yönelik öğretmenlerin psikolojik olarak hazır olup olmadığına yönelik katılımcı görüşleri incelendiğinde dokuz

(%10,20) evet, 50 (%56,80) hayır ve 29 (%33,0) kısmen cevabı alınmıştır. Ortak yazılı sınava öğrencilerin psikolojik olarak hazır olduğunu düşünüyor musunuz?" maddesine yönelik katılımcı görüşleri incelendiğinde 3 (%3,40) evet, 68 (%77,30) hayır ve 17 (%19,30) kısmen cevabı alınmıştır.

"Ortak yazılı sınavlara yönelik kılavuz olması amacıyla tasarlanmış senaryolar yeterli buluyor musunuz?" maddesine yönelik katılımcı görüşleri incelendiğinde 7 (%8,00) evet, 52 (%59,10) hayır, 17 (%19,30) kısmen cevabı alınmıştır.

Nitel Verilerin Analizinden Elde Edilen Bulgular

Bu kısımda öğretmen mülakatlarıyla elde edilen veriler içerik analizine tabii tutularak oluşturulan kod, kategori ve temalar karşılaştırılarak sunulmuştur.

Tablo 7'de çalışmaya katılan öğretmenlerin ortak sınavın değerlendirmesine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 7

Öğretmenlerin Ortak Sınavın Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri

Tema	Kategori	Kod	n	Katılımcı görüşü
Öneri	Geleneksel Sınav	Çoktan seçmeli	14	Ö25 "Her okul hatta her sınıfın kendi dinamikleri olduğu için değerlendirmeyi standartlaştırmak mantıksız.
		Karma test	14	her yerde aynı standartlar
		Açık uçlu	5	olmadığı sürece hazırlıksız
		Yeni nesil sorular	5	yapılacak çalışmalar boşa
		Sözlü	4	zamandan başka bir şey değil."
		Yorum soruları	4	Ö82 "Her okulda laboratuvar bulunması
		Ortak sınav	3	şartıyla deney ve uygulamalarla yürütülen,
		Özgün test	2	sınıf mevcutlarının iyileştirilmesi şartıyla
		Laboratuvar / deney	41	problem çözme ve argümantasyon
		Uygulama	16	tekniklerinin yer aldığı, sonuç değil süreç odaklı değerlendirmeler."
	Uygulamaya yönelik	Yaşam temelli	4	Ö57 "Sınavların yanında süreç değerlendirilmesinde yapılmalıdır. Yeni sistemle alakalı olarak da böyle
		Hipotez test etme	5	birden açık uçlu sorulara geçilmek yerine yavaş yavaş geçilmesi daha iyi olurdu
		Sorgulama temelli	4	örneğin sınavda sorduğumuz soruların %50
		Tartışma	3	
		Okula özgü	3	
		Alternatif ölçme	29	
		Ders içi performans / gözlem	7	
		Çok yönlü değerlendirme	18	
		Performans ödevleri	6	

	Probleme dayalı	6	si açık uçlu şartı getirilebilirdi. Ayrıca bu
	Süreç değerlendirme	9	sistemde sınavda çıkacak soruların kazanımları
	Hibrit	5	önceden öğrencilerin bilmesi
	Proje	4	büyük avantaj.”
	Rubrik	4	
	Portfolyo	2	
	Verimsiz	56	Ö15 "Önceki yöntemlere
	Kısıtlama getiriyor	15	yeni yöntemi: harmanlamak iyi olacaktır ani geçiş
	Fırsat eşitsizliği	6	başarıyı ve özgüveni azaltacaktır.”
Eleştiri	Alana yansıması		
	Zümre içi sorunlar	5	Ö22 "Okullarda bile zümre olarak aynı konuya gelmekte zorluk çekiyoruz seneye eğer il geneli veya ülke genelinde yapılırsa çok mağduriyet olacaktır.”
	Özgüveni azaltır	1	

Tablo 7 incelendiğinde öğretmenler öneri olarak geleneksel sınavlarda çoktan seçmeli ve karma test sorularının 14 (%27.45), açık uçlu ve yeni nesil soruların 5 (9.80), sözlü ve yorum sorularının 4 (%7.84), ortak sınav 3 (%5.88), özgün test 2 (%3.92) olması gerektiğini belirtmişlerdir. Uygulamaya yönelik sınavlardan ise laboratuvar/deney 41 (%53.95), uygulama 16 (%21.05), yaşam temelli ve sorgulama temelli 4 (%5.26), hipotez test etme 3 (%6.58), tartışma ve okula özgü 3 (%3.95) oranında ifade edilmiştir. Alternatif tamamlayıcı ölçme araçları; alternatif ölçme 29 (%32.22), çok yönlü değerlendirme 18 (%20), performans ödevleri ve probleme dayalı 6 (%6.67), süreç değerlendirme 9 (%10), hibrit 5 (%5.56), proje ve rubrik 4 (%4.44) portfolyo 2 (%2.22) şeklinde belirtilmiştir. Eleştirilerin alana yansıması ise verimsiz 56 (%67.47), kısıtlama getiriyor 15 (%18.07), fırsat eşitsizliği 6 (%7.23), zümre içi sorunlar 5 (%6.02), özgüveni azaltır 1 (%1.20) oranında ifade edilmiştir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırma ile ortaokul fen bilimleri öğretmenlerinin, ortak yazılı sınav sistemi uygulaması hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Tablo 3 incelendiğinde Millî Eğitim Bakanlığının yayımlamış olduğu ölçme değerlendirme yönetmeliğinden 86 (%88,00) öğretmen haberdarken 2 (%2,30) öğretmenin haberdar olmadığı anlaşılmıştır. Bu oran, oldukça yüksek olup öğretmenlerin çoğunluğunun yönetmelikten haberleri olduğunu göstermektedir.

Tablo 4 incelendiğinde “Ortak yazılı sınavının fen bilimleri dersi açısından başarı getireceği kanaatindeyim.” maddesine yönelik öğretmen görüşlerinde; 25 (%28,4) öğretmen kesinlikle katılmıyorum, 18 (%20,50) öğretmen katılmıyorum, 22 (%25,00) öğretmen kısmen katılıyorum, 15 (%17,00) öğretmen katılıyorum ve 8 (%9,10) öğretmen tarafından tamamen katılıyorum cevabı verilmiştir. Tablo sonuçlarından da anlaşıldığı üzere öğretmenlerin çoğunluğu, sınavın fen dersi açısından başarı getirmeyeceğini vurgulamıştır. Arduç (2024), yaptığı çalışmasında öğretmenlerin büyük bölümünün ortak sınavların bireysel farklılıkları göz ardı ettiğini ve eşit şartlarda olmayan öğrencilere adil bir değerlendirme sağlamadığını belirttiklerini ifade etmektedir. Bu durumun, başarıya olumlu etkisinin olmayacağı anlaşılmaktadır.

“Okullarda yapılacak ortak yazılı sınavların sadece açık uçlu olmasının faydalı olacağını düşünüyorum.” maddesine yönelik öğretmen görüşlerinde; 25 (%28,4) öğretmen kesinlikle katılmıyorum, 24 (%27,30) öğretmen katılmıyorum, 15 (%17,00) öğretmen kısmen katılıyorum, 17 (%19,30) öğretmen katılıyorum ve 7 (%8,00) öğretmen tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Soruların açık uçlu olmasının, öğretmenlerin çoğunluğu tarafından faydalı olmayacağı yönünde görüş bildirilmiştir. Hazırlanmasının kolay olmasına rağmen açık uçlu soruların puanlanmasının özneliği bu soruların dezavantajlarındandır (Özçelik, 2010). Ayrıca Kahraman (2014), araştırmasında açık uçlu soruların değerlendirmesinin ve uygulamasının zor olacağını ifade etmiştir.

“Okullarda yapılacak ortak yazılı sınavlarda kısa cevaplı sorulara da yer verilmiş olmasını olumlu buluyorum.” maddesine yönelik öğretmen görüşlerinde; 4 (%4,50) öğretmen “kesinlikle katılmıyorum”, 9 (%10,20) öğretmen “katılmıyorum”, 24 (%27,30) öğretmen “kısmen katılıyorum”, 27 (%30,70) öğretmen katılıyorum ve 24 (%27,30) öğretmen tarafından “tamamen katılıyorum” cevabı verilmiştir. Sınavlarda kısa cevaplı soruların olmasının sınava katkı sağlayacağı hususunda öğretmenler hemfikirdir.

“Ortak yazılı sınavının yapılma tarihinin önceden belirlenmesi eğitimde birliği sağlayacaktır.” maddesine yönelik öğretmen görüşlerinde; 5 (%5,70) öğretmen kesinlikle katılmıyorum, 5 (%5,70) öğretmen katılmıyorum, 13 (%14,80) öğretmen kısmen katılıyorum, 29 (%33,00) öğretmen katılıyorum ve 36 (%40,90) öğretmen tarafından tamamen katılıyorum cevabı verilmiştir. Ortak sınav tarihlerinin önceden belli olmasının, eğitimde birlik sağlayacağına yönelik yüksek oranda fikir birliğine varılmıştır.

“Ortak yazılı sınavın ölçme değerlendirme merkezleri tarafından hazırlanan soru dağılım tablosuna göre yapılması öğretmenleri sınırlamaktadır.” maddesine yönelik öğretmen görüşlerinde; 7 (%8,00) öğretmen kesinlikle katılmıyorum, 3 (%3,40) öğretmen katılmıyorum, 9 (%10,20) öğretmen kısmen katılıyorum, 15 (%10,70) öğretmen katılıyorum ve 54 (%61,40) öğretmen tamamen katılıyorum cevabı verilmiştir. Ortak yazılı

sorularının, ölçme değerlendirme merkezleri tarafından okullara gönderilen birkaç senaryo ile sınırlı kalmasının öğretmenleri yüksek oranda sınırladığı görülmüştür.

"Ortak yazılı sınavın 2023 yılında yürürlüğe konularak pilot uygulama yapılmaksızın Türkiye geneline yayılması yanlış bir uygulamadır." maddesine yönelik öğretmen görüşlerinde; 8 (%9,10) öğretmen kesinlikle katılmıyorum, 2 (%2,30) öğretmen katılmıyorum, 9 (%10,20) öğretmen kısmen katılıyorum, 17 (%19,30) öğretmen katılıyorum ve 52 (%59,10) öğretmen tamamen katılıyorum cevabı vermiştir. Ortak sınavın, pilot uygulama yapılmaksızın uygulanmasını öğretmenler yanlış bulmaktadırlar.

"Öğretmenlerin ortak yazılı sınav sorularını değerlendirmede zorluk çekeceğini düşünüyorum." maddesine yönelik öğretmen görüşlerinde; 11 (%12,50) öğretmen kesinlikle katılmıyorum, 9 (%10,23) öğretmen katılmıyorum, 12 (%13,64) öğretmen kısmen katılıyorum, 23 (%26,14) öğretmen katılıyorum ve 33 (%37,50) öğretmen tarafından tamamen katılıyorum cevabı verilmiştir. Öğretmenlerin ortak sınavları değerlendirme konusunda zorluk yaşaması öngörülmektedir. Arduç (2024), araştırmasında değerlendirmenin adil bir şekilde olmayacağını ve zor olacağını ifade etmiştir.

"Yakın gelecekte ortak yazılı sınavının iptal edileceği kanaatindeyim." maddesine yönelik öğretmen görüşlerinde; 6 (%6,80) öğretmen kesinlikle katılmıyorum, 4 (%4,50) öğretmen katılmıyorum 22 (%25,00) öğretmen kısmen katılıyorum, 21 (%23, 90) öğretmen katılıyorum ve 35 (%39,80) öğretmen tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğretmenlerin çoğunluğu, ilerleyen dönemlerde ortak sınavın kaldırılacağı hususunda görüş bildirmiştir.

Tablo 5 incelendiğinde ortak sınavın LGS başarısını etkileme konusunda katılımcıların 15'i (%17,00) olumlu yönde etkileyeceğini, 54'ü (%61,40) olumsuz yönde etkileyeceğini 16'sı (18,20) etkilemeyeceğini 3'ü (%3,40) ise konuya ilişkin fikri olmadığını ifade etmiştir. Tablo 5'e göre ortak sınavların LGS başarısını olumsuz etkileyeceği anlaşılmıştır. Arduç (2024), yaptığı araştırmasında ortak yazılı sınav yapmanın doğru olmadığını, merkezi sınav kaygısı gibi gerekçelerle sorulan soruların kazanımlara ve öğrenci seviyesine uygun olmasına rağmen beklenen başarının öğrencilerce sağlanamadığını belirtmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde eğitimin yeterliliğine yönelik 2 (%2,30) katılımcı eğitimi yeterli bulmuştur., 26 (%29,50) katılımcı ise eğitimi yetersiz bulmuştur. 11 (%12,50) katılımcı eğitimi kısmen yeterli bulduklarını ifade etmişlerdir. Ortak sınava yönelik öğretmenlerin psikolojik olarak hazır olup olmadığına yönelik katılımcı görüşleri incelendiğinde 9 (%10,20) evet, 50 (%56,80) hayır ve 29 (%33,0) kısmen cevabı alınmıştır.

"Ortak yazılı sınava öğrencilerin psikolojik olarak hazır olduğunu düşünüyor musunuz?" maddesine yönelik katılımcı görüşleri incelendiğinde 3 (%3,40) evet, 68 (%77,30) hayır ve 17 (%19,30) kısmen cevabı alınmıştır.

"Ortak yazılı sınavlara yönelik kılavuz olması amacıyla tasarlanmış senaryolar yeterli buluyor musunuz?" maddesine yönelik katılımcı görüşleri incelendiğinde 7 (%8,00) evet, 52 (%59,10) hayır, 17 (%19,30) kısmen cevabı alınmıştır. Tablo 6'ya göre LGS başarısının olumsuz yönde etkileneceği, öğretmenlerin psikolojik olarak ortak sınava hazır olmadığı ve ortak sınavla ilgili verilen eğitimin yeterli olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 7 incelendiğinde öğretmenler öneri olarak geleneksel sınavlardan en fazla çoktan seçmeli ve karma test sorularının 14 (%27.45) olması gerektiğini belirtmişlerdir. Uygulamaya yönelik sınavlardan ise en çok laboratuvar/deney 41 (%53.95) destekli sınav vurgulanmıştır. Öğretmenlerin 29'u ise (%32.22) alternatif ölçme araçlarının kullanılması gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu 56 (%67.47), uygulamanın verimsiz olduğunu ileri sürmüştür.

ÖNERİLER

- Sınav sisteminin gözden geçirilerek öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alan esnek değerlendirme yöntemlerine yer verilmesi önerilir.
- Alternatif değerlendirme yöntemleri (portfolyo değerlendirme, proje temelli sınavlar, performans değerlendirmeleri vb.) yaygınlaştırılmalıdır.
- Açık uçlu soruların faydalı olmayacağı yönünde güçlü bir eğilim olduğu görülmektedir. Ancak kısa cevaplı soruların sınavlara dâhil edilmesi öğretmenler tarafından olumlu karşılanmıştır. Bu nedenle sınavlarda farklı soru türlerinin (kısa cevaplı, çoktan seçmeli, uygulamalı vb.) dengeli bir şekilde kullanılması gerekmektedir.
- Laboratuvar ve deney temelli değerlendirme yöntemleri öğretmenler tarafından güçlü şekilde desteklenmiştir. Bu doğrultuda fen bilimleri derslerinde uygulamalı değerlendirme süreçlerine daha fazla yer verilmelidir.
- Araştırma, öğretmenlerin ve öğrencilerin ortak sınava psikolojik olarak hazır olmadığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle öğretmenler için ortak sınav uygulamalarına yönelik rehber dokümanlar, seminerler ve hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir.
- Öğrencilere sınav kaygısını azaltmaya yönelik destekleyici programlar sağlanmalı, rehberlik hizmetleri etkin bir şekilde kullanılmalıdır.
- Ortak sınavların pilot uygulama yapılmadan ülke genelinde yürürlüğe konulması, öğretmenler tarafından yanlış bir uygulama olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle eğitim politikalarında önemli değişiklikler yapılmadan önce pilot çalışmalar

yürütülmeli ve öğretmenlerden geri bildirim alınarak sistemde gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

- Sınav tarihinin önceden belirlenmesi konusunda öğretmenler büyük oranda fikir birliğine varmıştır. Bu doğrultuda sınav tarihlerinin tüm okullara önceden bildirilmesi ve öğretim süreçlerinin bu takvime göre planlanması sağlanmalıdır.
- Ölçme değerlendirme merkezleri tarafından belirlenen soru dağılım tablolarının öğretmenleri sınırlandırdığı görülmektedir. Öğretmenlere sınav hazırlama sürecinde daha fazla esneklik tanınmalı ve merkezi sınav sistemi ile öğretmenlerin özgün değerlendirme yöntemleri dengeli bir şekilde bir araya getirilmelidir.
- Çalışma sonuçları, ortak sınavların LGS başarısını olumsuz etkileyebileceğini göstermektedir. Bu nedenle ortak yazılı sınavlar ile LGS arasındaki ilişki detaylı olarak incelenmeli ve sınav sisteminin öğrencilerin uzun vadeli akademik başarısına katkı sağlamasına yönelik iyileştirmeler yapılmalıdır.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar; bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayımlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazarlar; bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayımlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı/İzin

Bu araştırma için Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi kurumundan (26.03.2025 tarih ve 2025/06/10 sayı no) etik izin/izin alınmıştır.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, M., & Karslı, F. (2015). Alternatif ölçme-değerlendirme yaklaşımları kullanılarak iş ve enerji konusunda geliştirilen başarı testinin geçerlilik ve güvenirlik analizi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 1-25.
- Arduç, M. A. (2024). Millî Eğitim Bakanlığı Ortak Yazılı Sınavı ile Öğretmen Yazılı Sınavının Karşılaştırılması ve Öğretmen Görüşleri. *EKEV Akademi Dergisi*, (99), 234-249.
- Arı, A., & İnci, T. (2015). Sekizinci sınıf fen ve teknoloji dersine ilişkin ortak sınav sorularının değerlendirilmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(4), 17-50.
- Atılğan, H. (Ed.). 2006. *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Anı Yayıncılık, Ankara.

- Ayhan, İ. (2010). Eğitimcilere yol göstermesi açısından TAB analiz programı kullanarak başarı testi hazırlama sürecinde izlenecek adımlar. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, 1(2), 79-101.
- Birinci, D. K. (2014). Merkezi sistem ortak sınavlarında ilk deneyim: Matematik dersi. *Journal of Research in Education and Teaching*, 3(2), 8-16.
- Bolat, A., & Karamustafaoğlu, S. (2019). "Vücudumuzdaki Sistemler" ünitesi başarı testi geliştirme: Geçerlik ve güvenirlik. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 131-159.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (22. baskı). Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2021). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (Basılı kitap). Pegem Akademi, Ankara.
- Cohen, L. & Manion, L. (1998). *Research methods in education*. London: Routledge.
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2006). *How to design and evaluate research in education* (6th ed.). Newyork, NY: McGraw-Hill.
- Gönen, S., Kocakaya, S., & Kocakaya, F. (2011). Dinamik konusunda geçerliliği ve güvenirliği sağlanmış bir başarı testi geliştirme çalışması. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 40-57.
- Güneş, M. H. & Serdaroğlu, C. (2018). Bitki ve hayvanlarda üreme, büyüme ve gelişme ünitesinde geliştirilen başarı testinin geçerliliği ve güvenirliği. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi*, 2(1), 35-40.
- Kahraman, İ. (2014). Merkezi ortak sınav uygulamasının etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 53-73.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Kaya, M., & Savrun, B. M. (2015). Ortaöğretime Geçiş Sistemi Ortak Sınavlarına Girecek Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ile Sınav Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Yeni Sempozyum*, 53(3), 32-42.
- Keçeci, G., Yıldırım, P., & Kırbağ-Zengin, F. (2019). Sistemler akademik başarı testi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 3(1), 96-114.
- Kozak, M. (2015). *Bilimsel araştırma: Tasarım, yazım ve yayım teknikleri* (2. baskı). Detay Yayıncılık, Ankara.
- Ormancı, Ü., Çepni, S., & Ülger, B. B. (2018). Fen bilimleri öğretmenlerinin ortaöğretime geçiş ortak sınavları hakkındaki görüşleri. *Academy Journal of Educational Sciences*, 2(1), 1-15.
- Özcan, B. N., & Göğebakan Yıldız, D. (2017). Velilerin çocuklarının matematik ödevlerine karşı görüş ve katılımlarının incelenmesi. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 10(4), 59-71.
- Özcan, H., Koca, E., & Söğüt, M. (2019). Ortaokul öğrencilerinin basınç kavramıyla ilgili anlayışlarını ölçmeye yönelik bir test geliştirme çalışması. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 130-144.
- Özçelik, D. A. (2010). *Ölçme ve değerlendirme*. Pegem Akademi, Ankara.
- Özdemir, E. (2015). Tarama Yöntemi. M. Metin (Ed.). *Kuramdan uygulamaya eğitim bilimlerinde bilimsel araştırma yöntemleri* (s. 77 – 97). Pegem Akademi, Ankara.
- Özden, M., Akgün, A., Çinici, A., Sezer, B., Yıldız, S., & Taş, M. M. (2014). Merkezi sistem ortak sınav fen bilimleri sorularının webb'in bilgi derinliği seviyelerine göre analizi. *Adıyaman University Journal of Science*, 4(2), 91-108.
- Resmi gazete, (2023). *Yazılı Uygulamaya Yönelik Esaslar ile İlgili Bazı Hükümler*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/09/20230909-2.htm>

- Sezer, S. (2019). Millî Eğitim Bakanlığı yerli PISA model 'ABİDE' (akademik becerilerin izlenmesi ve değerlendirilmesi) tanıtımı yapıldı. Researchgate, <https://www.researchgate.net/publication/334194982>
- Tekin, H. (2004). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Yargı Yayınevi, Ankara.
- Timur, S., Doğan, F., İmer-Çetin, N., Timur, B., & Işık, R. (2019). Developing achievement test on cell subject for 6th grade: A validity and reliability study. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48(2), 1202-1219.
- Wößmann, L. (2005). *Ursachenkomplexe der PISA-Ergebnisse: Untersuchungen auf Basis der internationalen Mikrodaten* (No. 16). Ifo Working Paper.
- Yıldız, S., Keçeci, G., & Zengin, F. K. (2019). Dengeli beslenme akademik başarı testi: Geçerlik ve güvenirlik araştırması. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 848-868.